

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Deres ref.:
Vår ref.: 2012/238 KJA003/008
Dato: 16.02.2012

Svar på høring - forslag om endringer i turnusforskriften for fysioterapeuter

Fysioterapeututdanningen ved Universitetet i Tromsø har mottatt til høring forslag til endringen i turnustjenesten for å få autorisasjon som fysioterapeut. Utdanningen ønsker å påpeke at Høgskolen i Tromsø opphørte for mer enn to år siden.

Det har til nå ikke vært vansker med å skaffe turnusplasser til kandidater fra Universitetet i Tromsø. Selv med en moderat økning i plantallet vil det med dagens ordning være nok plasser. Ved Universitetet i Tromsø blir det sannsynligvis ikke tatt opp ekstra desentralisert kull og derved ikke belastning på turnusplassene i framtiden.

Forskriftens ikrafttredelse

Forskriften er ment å tre i kraft fra mars 2012 og vil være gjeldende for de som går ut i turnus høsten 2012. Arbeidet med turnus for disse kandidatene startet imidlertid høsten 2011 med planlegging både fra Fylkesmannens side og studentenes side. Det vil være mot all informasjon, avtaler og frister å innføre en ny ordning allerede fra høsten 2012. Studentene som uteksamineres i 2012 går under en fagplan fra 2009. De har ikke fått informasjon om endringen ved studiestart.

Styrke og svakhet ved det foreliggende forslaget

Styrke

Styrken med forslaget som er sendt på høring, er at man trolig kan komme tilbake med en turnusordning som fungerer etter hensikten og som skal gi veiledning og undervisning av en viss kvantitet og kvalitet som grunnlag for godkjenning til offentlig autorisert fysioterapeut. Det bør samtidig komme en styrking av bestemmelser om innholdet i og gjennomføring av turnustjenesten.

Svakhet

Begrepet fysioterapikandidater er nytt i denne sammenhengen. Forslaget beskriver at ordningen ikke vil få økonomiske konsekvenser, men det kommer ikke fram hvilken avlønning som regnes akseptabelt og fra hvilke budsjetter det skal tas. Det er en tendens til at fysioterapeuter som kommer fra utenlandske utdanninger tilbyr seg å jobbe gratis mens de venter på en veiledet praksis. Det er en fare for at det nye forslaget vil føre til det samme når det gjelder fysioterapikandidater på venteliste. Personalpolitisk er en slik utvikling meget uheldig.

Forslaget til ny turnustjeneste bør inneholde en beskrivelse av hvilke arbeidsoppgaver departementet ser for seg at fysioterapikandidater kan utføre og hvilke de ikke kan utføre. Hvis ikke vil kandidatene i praksis utføre det samme som en turnusfysioterapeut og slik sett være på samme nivå. Det må klargjøres over for arbeidsgiver hvordan man forholder seg til kandidatens ansettelsesforhold. Fysioterapikandidater vil være en uforutsigbar arbeidskraft for arbeidsgiver i og med at de forsvinner når det blir en ledig turnusplass,

Det er kjent at det er en svakhet ved den faglige kvaliteten i turnusåret slik det praktiseres i dag. Turnuskandidater godkjennes av turnusstedet. Det synes tilfeldig hvem som blir beordret til å være turnusveiledere. Det finnes ikke tilstrekkelig pedagogisk oppfølging i turnusåret. Turnusåret har tidligere inneholdt krav til et visst antall timer undervisning og oppfølging, men disse kravene er betydelig svekket. Den ordningen som direktoratet har foreslått i forhold til veiledning og tilsyn av fysioterapikandidater på venteliste, er tilnærmet lik den ordningen som i dag kalles turnustjeneste. Derfor har man egentlig foreslått en ordning som tilsier at turnustjenesten tas to ganger. Dersom man mener det finnes praksisplasser og jobbmuligheter til fysioterapikandidater på venteliste, har man i realiteten turnusplasser nok.

Profesjonskunnskap og vedlikehold av praksis er nært knyttet sammen. Det bør ikke være slik at en kandidat kan risikere å gå i opptil ett år uten å vedlikeholde sin kompetanse. En ventelisteordning forutsetter at det jevnlig blir ledige turnusplasser. Høringsnotatet sier ingenting om hvor mange turnusplasser man kan forvente blir ledige i løpet av et år. Hvis man kan forvente et veldig begrenset antall ledige plasser pr år, vil det ikke hjelpe på problemet i særlig grad.

Departementet sier selv at de ser for seg at administreringen av en ordning som overfører noen kandidater til en venteliste og å gi lisens for å arbeide som fysioterapeutkandidater, vil være av "så lite omfang at det har administrative konsekvenser av liten betydning." Det er grunn til å spørre hvorfor endre en hel turnusforskrift hvis dette vil gjelde bare noen få studenter hvert år. Man bør sette ressursene inn på hvordan man kan skaffe noen få plasser ekstra og nok plasser til alle.

Hva kan gjøres for å styrke dagens ordning

Det er et betydelig antall studenter som skal ha veiledet tjeneste etter endt utenlandsk eksamen. Det er opp til disse studenter å skaffe seg praksisplass selv uten godkjenning fra Fylkesmannen. Disse opptar flere av de plassene som Helsedirektoratet kunne brukt til "tilstrekkelig" antall turnusplasser. Som et ledd i utredning av turnus for fysioterapeuter, bør man se på ordningen for utenlandsstudenter som i dag virker å være tilfeldig.

Rehabiliteringssentre er viktige turnus – og studentplasser for læring i praksis.

Arbeidsgruppen som utredet ventelisteordningen, påpeker bortfall av avtaler mellom helseforetakene og private rehabiliteringssentre som en årsak til for få turnusplasser. Det vil trolig være et fornuftig grep å sørge for at man får slike avtaler på plass.

Alternativt forslag

Det nye forslaget til turnus for fysioterapeuter kan føre til at det går fem år fra studenter starter på utdanningen til de får sin autorisasjon og kan søke jobb på selvstendig grunnlag. Det er samme lengden som klinisk masterutdanning.

Turnusåret medfører betydelige økonomiske utfordringer i form av lønninger og statstilskudd til kommuner og institusjoner. Et alternativt forslag til turnusordningen vil være å legge denne inn i en masterutdanning for fysioterapeuter. Kompetansen på utdanningene er allerede på plass. I dag finnes det fysioterapeuter med professor - og førstekompetanse på alle utdanningssteder i Norge. Slik sett vil ikke en masterutdanning føre til store utfordringer å organisere. Turnusplasser kan gjøres om til studentpraksisplasser og vil være enklere å administrere på utdanningsnivåene.

Praksislæring er sentrale elementer i flere profesjonsutdanninger. Ved Universitetet i Tromsø har man laget en femårig lærerutdanning som ser ut til å ha løftet profesjonen opp på det nivået som tilfredsstillende dagens utfordringer. Det er nærliggende for fysioterapeututdanninger å trekke sammenligninger til den type praksislæring som finnes i lærerutdanningen.

Internasjonalt går tendensen mot kliniske masterutdanninger i fysioterapi.

Fysioterapeututdanningen ved Universitetet i Tromsø mener universitetet kan påta seg å lage en prøveordning på samme måte som lærerutdanningen. Departementet vil da fritas for ansvaret for turnuskandidatene.

Vennlig hilsen



Trond Wiesener
Studieleder
fysioterapeututdanningen



Karin Falck Jacobsen
konsulent